

Stöd för närståendevård

Godkänd av social- och omsorgsnämnden 68 §/26.09.2019

SALTVIKS KOMMUN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Innehållsförteckning	1
Stöd för närståendevård	2
Allmänna kriterier för stöd för närståendevård	2
Ansökan om stöd för närståendevård	3
Vård- och serviceplanen	4
Avtal om närståendevård	4
Ledighet för närståendevårdaren	5
Kompletterande hälso- och socialtjänster	6
Avgifter	6
Indexskydd	6
Närståendevård för personer under 18 år 2020	7
Kategori 1	7
Kategori 2	7
Kategori 3	8
Närståendevård för personer 18 år och äldre 2020	9
Kategori 1	9
Kategori 2	9
Kategori 3	9
Kontakt	11
Referenser och vidare läsning	11

SALTVIKS KOMMUN

STÖD FÖR NÄRSTÅENDEVÅRD

Med närståendevård avses vård av och omsorg om en äldre, handikappad eller sjuk person som ordnas i den vårdbehövandes hem med hjälp av en anhörig eller någon annan som står den vårdbehövande nära.

Skillnaden mellan närståendevård och ömsesidig hjälp som anhöriga eller närstående personer ger varandra är att närståendevården är mycket bindande och krävande, dvs. en dygnet runt vård eller fortlöpande daglig vård. Med närståendevården avses alltid hjälp med den personliga vården och omsorgen, inte enbart hjälp med att uträtta ärenden utanför hemmet eller hushållsarbete.

Stödet för närståendevård omfattar i första hand de personer som behöver mest vård och vars funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand har försämrats så pass mycket att de behöver fortgående personlig vård och omsorg för att kunna bo hemma. Förutsättningen är att alternativ till stöd för närståendevård är kommunens hemvårdstjänster eller vård på anstalt.

Stöd för närståendevård beviljas inte om andra tjänster än stöd för närståendevård bättre tryggar vården och omsorgen. Sådana tjänster kan vara till exempel den hemvård som kommunen ordnar, korttidsvård, stödfamilj, familjearbete eller att familjen är klient hos barnskyddet.

- Stöd för närståendevård består av ett vårdarvode, kompletterande hälso- och socialtjänster till den vårdbehövande och stöd till närståendevårdaren.
- Närståendevårdsstöd är ingen subjektiv rätt, kommunen fastställer grunderna för beviljande av stöd för närståendevård inom lagstadgade bestämmelser.
- Närståendevårdsstöd beviljas oberoende av den sökandes ekonomi.
- Närståendevårdsstöd beviljas inte för vård på institution.

ALLMÄNNA KRITERIER FÖR STÖD FÖR NÄRSTÅENDEVÅRD

Enligt 3 § i lagen om stöd för närståendevård kan kommunen bevilja stöd för närståendevård om alla förutsättningarna nedan uppfylls:

- Någon på grund av nedsatt funktionsförmåga, sjukdom eller handikapp eller av någon annan motsvarande orsak behöver vård eller omsorg i hemförhållande.
- En anhörig till den vårdbehövande eller någon annan som står den vårdbehövande nära är beredd att ansvara för vården och omsorgen med hjälp av behövlig service.

SALTVIKS KOMMUN

- Vårdarens hälsa och funktionsförmåga svarar mot de krav som närståendevården ställer.
- Närståendevården tillsammans med andra behövliga social- och hälsovårdstjänster är tillräckliga med tanke på den vårdbehövandes välbefinnande, hälsa och säkerhet.
- Den vårdbehövandes hem till sina sanitära förhållanden och övriga förhållanden är lämpligt för den vård som ska tillhandahållas där.
- Beviljande av stöd bedöms vara förenligt med den vårdbehövandes bästa.
- Den vårdbehövande godkänner närståendevårdaren.

ANSÖKAN OM STÖD FÖR NÄRSTÅENDEVÅRD

1. Ta kontakt med äldreomsorgschefen eller socialkansliet för att få en **ansökningsblankett** eller skriv ut en ansökningsblankett från kommunens hemsida www.saltvik.ax
2. **Vårdnadshavare** står som sökande för närståendevårdsstöd för vårdbehövande under 18 år och den **vårdbehövande** i övriga fall.
3. Fyll i blanketten, bifoga **C-läkarintyg** och skicka till Saltviks kommun, Social- och omsorgsnämnden, Lillängs 14, AX- 22320 Ödkarby.
4. Äldreomsorgschefen eller socialarbetaren tar kontakt med dig och bokar in ett hembesök för att informera dig om närståendevårdsstöd och för att skriva en **vård- och serviceplan**.
5. Äldreomsorgschefen eller socialarbetaren tar **beslut** om närståendevårdsstödet beviljas eller avslås på basen av läkarintyg, vård- och serviceplanen och de fastställda kriterierna för närståendevårdsstöd.
6. Den sökande **delges beslutet**. Vid beviljande av närståendevårdsstöd bokas ett nytt möte in för underskrift av avtal om närståendevård.

Närståendevårdsstöd är en skattepliktig inkomst varvid vårdaren ska lämna in ett skattekort till kommunen.

Den som är missnöjd med tjänstemannabeslutet har rätt att lämna in ett rättelseyrkande till social- och omsorgsnämnden inom 14 dagar efter delfåendet av beslutet. För de sökande som inte uppfyller alla förutsättningarna för beviljande av stöd för närståendevård kan tjänster enligt socialvårdslagen beviljas enligt ansökan och prövning.

VÅRD- OCH SERVICEPLANEN

Enligt 7 § i lagen om närståendevård ska åtminstone följande antecknas i vård- och serviceplanen:

- Omfattningen av och innehållet i den vård som närståendevårdaren ger.
- Omfattningen av och innehållet i andra social- och hälsovårdstjänster som den vårdbehövande behöver.
- Omfattningen av och innehållet i socialvårdstjänster till stöd för närståendevårdarens uppdrag.
- Hur vården av den vårdbehövande ordnas under vårdarens ledighet, besök som hänför sig till hälso- och sjukvård eller annan frånvaro.

Planering av servicen och den fortsatta bedömningen stöds även genom anteckning av:

- Den vårdbehövandes fysiska, kognitiva, psykiska och sociala funktionsförmåga.
- En bedömning av närståendevårdarens hälsa/funktionsförmåga, vårdkunskaper och hemmet som vårdmiljö.
- Målen för upprätthållande och främjande av den vårdbehövandes funktionsförmåga.
- Uppföljningstidpunkt av vård- och serviceplanen, vid behov eller minst 1 gång/år.

AVTAL OM NÄRSTÅENDEVÅRD

- Närståendevårdsstödet beviljas från **ansökningsdagen** och beviljas enligt avtal **tillsvidare**. Av särskilda skäl kan stödet beviljas för en tidsbestämd period.
- Närståendevårdsstöd beviljas för en period om **minst 1 månad**.
- Beslut som gäller sänkning av arvodesklass eller avslutande av avtal träder ikraft tidigast från första dagen i månaden efter beslutsdatum.
- Om närståendevården tillfälligt avbryts av skäl som beror på den vårdbehövandes hälsa som t.ex. institutionsvistelse, sjukhusvistelse så avbryts utbetalningen av vårdarvodet efter en månad.
- Om närståendevården avbryts av skäl som beror på vårdaren och som inte är lagstadgad ledighet så upphör utbetalningen av vårdarvodet under vårdavbrottet. Kommunen kan säga upp avtal om närståendevårdsstöd så att det upphör 2 månader efter uppsägningen.

SALTVIKS KOMMUN

- Närståendevårdaren kan säga upp avtal om närståendevårdsstöd så att det upphör 1 månad efter uppsägning.
- Om den vårdbehövande eller vårdarens hälsa eller säkerhet äventyras av att avtalet fortsätter så kan avtalet upphävas omedelbart.
- Om vården har blivit obehövlig med anledning av den vårdbehövandes hälsa så upphör avtalet vid slutet på månaden. Likaså om den vårdbehövande flyttas till långvarig institutionsvård eller avlider.
- Lagen om närståendevårdsstöd innehåller inga grunder för uppsägning varvid det är upp till avtalspartners bedömning när denne vill säga upp avtalet.
- Närståendevårdaren eller den vårdbehövande ska meddela äldreomsorgschefen eller socialarbetaren när en förändring sker i vården.
- Kommunen tecknar en så kallad frivillig olycksförsäkring för närståendevårdaren vilken kan tillämpas om en olycka drabbat vårdaren i vården av den vårdbehövande.

LEDIGHET FÖR NÄRSTÅENDEVÅRDAREN

Närståendevårdare som vårdar en person fortgående alla dagar eller dygnet runt har rätt till 5 lagstadgade lediga dygn/månad. De 5 lediga dygnen kan tas ut varje månad eller sparas ihop till en längre ledighet. Avlastningsdygnen behöver tas ut under ett kalenderår. Om ej avlastningsdygn tagits ut per den 31.12 så utgår dessa. Vårdarvodet påverkas inte av den lagstadgade ledigheten. Om närståendevårdaren tar ut fler dygn än den lagstadgade ledigheten påverkas arvodet så att det utbetalas i proportion till antalet vårddagar. Om dessa dygn överstiger 5 dygn/månad så tjänas ingen lagstadgad ledighet in under den aktuella månaden.

Kommunen kan även erbjuda rekreationsledighet som är kortare än ett dygn, periodisering. Avsikten med denna ledighet är att stödja närståendevårdarens möjlighet att sköta ärenden som hör till ett normalt vardagsliv samt möjlighet för en kort tid att komma loss från närståendeeuppdraget.

Lagstadgad ledighet ska i förväg planeras med berörd tjänsteman.

Vid annan ledighet än lagstadgad ledighet utbetalas arvodet i proportion till arvodet, månadens antal dagar samt antal vårddagar.

Under närståendevårdarens lagstadgade ledighet beslutar kommunen vilka vård- och serviceformer kommunen kan erbjuda den vårdbehövande. Vård- och serviceformerna ska vara ändamålsenliga med beaktande av den vårdbehövandes vårdbehov och ålder. För de tjänster som kommunen erbjuder till den vårdbehövande under vårdarens lagstadgade ledighet kan en avgift om max 11,50 €/dygn debiteras den vårdbehövande.

SALTVIKS KOMMUN

KOMPLETTERANDE HÄLSO- OCH SOCIALTJÄNSTER

Exempel på tjänster som vid behov kan ordnas för den vårdbehövande enligt ansökan och prövning är olika stödtjänster som t.ex. måltids-, bad-, ledsagar-, trygghetstjänster, färdtjänst, personlig hjälpare, hjälpmedel, servicetjänster via Sunnanberg vårdhem, hemvård och andra hälsovårdstjänster.

Ett komplement är också ÅHS:s hemsjukvård och geriatriska kliniken. Som stöd för närståendevårdaren finns äldreomsorgschefen eller socialarbetaren tillgänglig.

Stödperson/stödfamilj, service från De Utvecklingsstördas Vål (DUV), service från Ålands Omsorgsförbund (ÅOF) samt dag- eller korttidsvård kan även utgöra ett stöd både för den vårdbehövande och närståendevårdaren.

Vid behov finns möjlighet till frivilliga hälsoundersökningar av närståendevårdares välmående och hälsa som stöd för uppdraget att vara närståendevårdare.

Kommunen kan vid behov ordna och informerar alltid om aktuella utbildningar eller andra rekreativsmöjligheter/träffar som stöder uppdraget som närståendevårdare.

AVGIFTER

Avgifter för de kompletterande hälso- och socialtjänsterna uppgår till samma avgift som för övriga kommuninvånare. Under närståendevårdarens lagstadgade ledighet kan en avgift om max 11,40 €/dygn debiteras den vårdbehövande för de tjänster som kommunen erbjuder. Avgiften indexjusteras vartannat år.

INDEXSKYDD

Vårdarvodets storlek justeras kalenderårsvis med en lönekoeficient som årligen fastställs för tillämpande av 7 b § i lagen om pension för arbetstagare (FFS 395/1961) (se 6 § i lagen om stöd för närståendevård).

SALTVIKS KOMMUN

NÄRSTÅENDEVÅRD FÖR PERSONER UNDER 18 ÅR 2020

Det vårdbehövande barnet/ungdomen skall jämföras med jämnåriga barn vid bedömning av hur bindande vården är. Kriterierna är inte bundna till diagnos. Närståendevård för personer under 18 år är indelat i tre kategorier beroende på vårdtyngd enligt följande:

KATEGORI 1

Vårdarvode 411 €/månad

- Vården är krävande och bindande, kräver mer än vanligt föräldraskap.
- Vårdtagaren behöver betydligt mer vård, omsorg och handledning samt tillsyn än jämnåriga när det gäller den personliga vården och dagliga sysslor.
- Ingen eller lite hjälp nattetid
- Vårdtagaren är ofta inom barnomsorgen, skolan eller sysselsättningsverksamhet.
- Närståendevårdaren har huvudansvaret för vården av den vårdbehövande.
- Utan närståendevård skulle vårdtagaren dagligen behöva annan utomstående hjälp.
- Vårdaren kan vara i förvärvsarbete, men har oftast nedsatt arbetstid.
- Närståendevårdaren kan inte ha rätt till specialvårdspenning för föräldrar till barn under 16 år enligt sjukförsäkringslagen under samma period.
- Berättigar närståendevårdaren till fem dygns ledighet per månad som förverkligas enligt överenskommelse i vård- och serviceplanen.

KATEGORI 2

Vårdarvode 647€/månad

- Vårdtagaren är beroende av omfattande vård, omsorg och handledning samt tillsyn än jämnåriga när det gäller den personliga vården och dagliga sysslor.
- Vårdtagaren behöver även hjälp eller tillsyn nattetid.
- Vårdtagaren behöver hjälp och uppsikt i det sociala umgänget som kan kräva en stor mängd speciella vårdinsatser.
- Vårdaren är bunden till vården av barnet dygnet runt
- Närståendevårdaren kan i allmänhet inte förvärvsarbete utanför hemmet och om man gör det har man alltid nedsatt arbetstid för att hinna med och orka med vården.
- Berättigar närståendevårdaren till fem dygns ledighet per månad som förverkligas enligt överenskommelse i vård- och serviceplan

SALTVIKS KOMMUN

KATEGORI 3

Vårdarvode 886€/månad

- Vårdtagaren kräver omfattande vård- och omsorgsinsatser under en tung behandlingsfas eller övergångsperiod dygnet runt med ständig närvaro av närståendevårdaren som sköter om all personlig vård och alla dagliga sysslor.
- Vårdtagaren behöver ständig hjälp och uppsikt och kan inte vara ensam.
- Kan beviljas för en månad i taget och för högst sex månader i sträck.
- Vårdaren är förhindrad att förvärvsarbeta.
- Vårdaren har inte rätt till högsta arvudet om vårdaren har inkomster som inte kan anses som ringa, rätt till specialvårdspenning eller alturneringsersättning
- Berättigar närståendevårdaren till fem dygns ledighet per månad som förverkligas enligt överenskommelse i vård- och serviceplan

Närståendevården styrs av Lag om stöd för närståendevård 2.12.2005/937 vilken gäller i landskapet Åland i enlighet med landskapslag (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård. Indexjusterade ersättningar 1.1.2019.

SALTVIKS KOMMUN

NÄRSTÅENDEVÅRD FÖR PERSONER 18 ÅR OCH ÄLDRE 2020

Närståendevård för personer 18 och äldre är indelat i tre kategorier beroende på vårdtyngd enligt följande:

KATEGORI 1

Vårdarvode 411 €/månad

- Vårdtagaren behöver daglig vård, omsorg och tillsyn i flera personliga funktioner, t.ex. personlig hygien, måltider, medicinintag.
- Närståendevårdaren har huvudansvaret för vården och uträttar inte enbart ärenden.
- Vårdtagaren klarar i regel natten utan vård.
- Vårdtagaren klarar sig i regel en del av dagen ensam och kan bo ensam.
- Närståendevård kan vara ett alternativ till daglig hemvård.
- Vårdaren kan vara i förvärvsarbete.
- Berättigar närståendevårdaren till fem dygns ledighet per månad enligt överenskommelse i vård- och serviceplan

KATEGORI 2

Vårdarvode 647€/månad

- Vårdtagare behöver regelbunden personlig vård, omsorg och tillsyn i det dagliga livet.
- Vårdtagaren behöver i allmänhet inte vård och omsorg nattetid, men vårdaren behöver finnas till hands även nattetid.
- Vårdtagaren kan inte bo ensam men eventuellt vara ensam någon timme.
- Vårdaren kan vara i förvärvsarbete, men har oftast nedsatt arbetstid.
- Alternativ till serviceboende, personlig assistans eller hemvård.
- Berättigar närståendevårdaren till fem dygns ledighet per månad enligt överenskommelse i vård- och serviceplan

KATEGORI 3

Vårdarvode 886€/månad

- Vårdtagaren behöver kontinuerlig hjälp och mycket vård och omsorg för att klara sig i det dagliga livet
- Vårdtagaren behöver vård och omsorg dygnet runt, även nattetid, och vården är således mycket bindande och krävande
- Vårdtagaren kan inte vara ensam alls under dygnet.

SALTVIKS KOMMUN

- Närståendevårdare kan inte vara i förvärvsarbete.
- Närståendevården är lika bindande och krävande som institutionsvård.
- Berättigar närståendevårdaren till fem dygns ledighet per månad som förverkligas enligt överenskommelse i vård- och serviceplan.

Närståendevården styrs av Lag om stöd för närståendevård 2.12.2005/937 vilken gäller i landskapet Åland i enlighet med landskapslag (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård. Indexjusterade ersättningar 1.1.2019.

SALTVIKS KOMMUN

KONTAKT

Frågor och ansökan gällande närståendevårdsstöd
för vårdbehövande i åldern 0 - 64 år:

Socialarbetaren vid Saltviks kommun

tel. 018-489 033

Telefontid mån-ons & fre kl. 9.00–10.30.

Frågor och ansökan gällande närståendevårdsstöd
för vårdbehövande i åldern 65 år och äldre:

Äldreomsorgschefen vid Saltviks kommun

tel. 018-431 660

REFERENSER OCH VIDARE LÄSNING

Landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård (ÅFS 1995:101)

Lag om stöd för närståendevård (FFS 2005/937)